

ПОЗОРИШНЕ НОВИНЕ

www.narodnopoziroiste.rs

Издаје Народно позориште у Београду

ПОЧЕТАК НОВЕ, 146. СЕЗОНЕ, ОБЕЛЕЖИЛЕ ДВЕ УСПЕШНЕ ПРЕМИЈЕРЕ И РЕВИЈА „НУШИЋУ У ЧАСТ“

У сусрет публици

После веома успешног отварања сезоне 1. октобра, Бизовим ремек-делом „Кармен“ са Јадранком Јовановић у насловној улози, публика је била у прилици да три дана касније ужива у још једном бисеру оперске уметности – Вердијевој „Травијати“. Премијерна обнова (режију Борислава Поповића обновила је Ивана Драгутиновић Маричић) одржана је на Великој сцени под диригентском управом Ђорђа Павловића, сопран Сања Керкез певала је улогу париске куртизане Виолете Валери, младића заљубљеног у њу Алфреда Жермона тумачио је тенор Душан Плазинић, док је лик његовог оца Жоржа Жермона био поверен баритону Вуку Зекићу, који је дебитовао у тој роли. Остале улоге су тумачили Љубица Вранеш (Флора Бервоа), Татјана Митић (Анина), Свето Кастратовић (Доктор

Гренвил), Павле Жарков (Барон Дуфол), Игор Матвејев (Гастон), Михаило Шљивић (Маркиз), Слободан Живковић (Бузепе) и Данило Стошић (Комисионарио). Повратак „Травијате“ на наш репертоар је био најављен десетак дана раније, када је на Тргу Републике био приређен перформанс (flash mob). Прваци Опере Сања Керкез и Душан Плазинић, уз пратњу чланова Хора и Љиљане Цинцар Даниловић на хармоници, извели су популарну „Винску песму“ из тог Вердијевог ремек-дела. Одушевљени грађани, који су се у том тренутку затекли на централном градском тргу, поздравили су уметнике громогласним аплаузом и узвицима „браво“.

Дан после премијерне обнове, 5. октобра, такође на Великој сцени, отворена је ревија представа „Нушићу у част“, која се одржава у знак сећања на чувеног српског комедиографа, а поводом 150

година од његовог рођења. Част да подигне завесу припала је домаћину, ансамблу Дrame, који је одиграо чувену комедију „Госпођа министарка“, у режији Јагоша Марковића, са Радмилом Живковић у насловној улози. На овој манифестацији ревијалног карактера, до 3. новембра на обе сцене ће бити изведено више представа насталих по Нушићевим делима, са репертоара Националног театра као и позоришта из Зрењанина, Шапца, Новог Сада, Сомбора, Крушевца, Зајечара и Суботице, а и Музеј Народног позоришта се придружио манифестацији својим програмима.

Централни догађај ове ревије је одржан на Сцени „Раша Плаовић“ 20. октобра, на Нушићев рођендан, премијерним извођењем његове драме „Књига друга“ у режији Анђелке Николић. Ову драму у три чина, која је сада први пут постављена у Народном

позоришту, карактеришу мелодраматични токови и разноврсне неочекиване ситуације у којима је писац желео да на симболичан начин прикаже мистичне везе љубави и људске судбине. Дело је написано 1927. године, када се и дешава радња, а у фокусу су славна глумица и разочарани обожаваца, док су теме моћ и положај жене, уметности, питања слободе, насиља, пријатељства... Нушић се у овом веома ретко извођеном комаду представља као патријархални писац и бранилац моралних вредности. Бројна публика, после сат и четрдесетак минута надахнуте игре, аплаузом је поздравила глумачки ансамбл који је у улози главне јунакиње, првакиње драме Рајне Маретић Долске, предводила Нела Михаиловић. Остале улоге су тумачили Златија Ивановић (Ида Подградска), Марија Бергам (Мира), Срђан Карановић (Љубавник), Гојко Балетић (Господин

ПОЗОРИШНЕ
НОВИНЕ

Вечерње
НОВОСТИ

ПОПУСТ

ПРИ КУПОВИНИ КАРТЕ

20%

YUGOROSGAZ

ДРАМСКЕ НАГРАДЕ

На 50. фестивалу професионалних позоришта Србије „Јоаким Вујић“, одржаном од 27. септембра до 4. октобра у Народном позоришту у Лесковцу, представа „Бизарно“ Жељка Хубача, у режији Снежане Тришић и копродукцији Народного позоришта у Београду и Шабачког позоришта, освојила је две награде. Наш првак Дrame Игор Ђорђевић је добитник Награде за најбољу главну мушку улогу (за маестрално тумачење ликова Мартина, Ричија и Дејана), а Награда за најбољу костимографију је додељена Марини Вукосовић Меденици. Стручни жири Фестивала су чинили глумица Ђурђија Цветић, редитељ Михаило Вукобратовић и драматург Тамара Барачковић. Друге такмичарске вечери Фестивала „Дани Зорана Радмиловића“ у Зајечару, 27. октобра, Ђорђевић је једногласном одлуком стручног жирија понео и „Зоранов брк“ за глумачку бравуру – за остварене улоге у истом црнотуморном комаду.

М. Б.

БАЛЕТСКЕ НАГРАДЕ

Годишње награде Удружења балетских уметника Србије (УБУС) свечано су додељене у фоајеу Друге галерије Народного позоришта у Београду, у четвртак, 23. октобра, на дан рођења прослављеног кореографа Димитрија Парлића. Уз подршку Министарства културе и информисања, УБУС традиционално на тај дан додељује награде које носе имена великих балетских уметника, Димитрија Парлића, Смиљане Мандукић и Наташе Бошковић, те Специјалну награду за иновативни приступ у области савременог плесног театра и Награду за животно дело. Ово, највеће признање, ове године је додељено истакнутој уметници Народного позоришта у Београду, примабалерини Милицы Бијелић.

Р. П. Н.

АЛЕКСАНДАР У МЕКСИКУ

Балетски ансамбл је веома успешно наступио на престижном Интернационалном фестивалу „Сервантино“ који се одржава у историјском граду Гуанахуато, у Мексику. Балет „Александар“, инспирисан слојевитом историјском личношћу,

војсковођом, полубогом, љубавником, освајачем света, Александром Македонским, у кореографији Роналда Савковића, игран је 22. и 23. октобра. Сала је обе вечери била препуна, а публика је наше уметнике наградила бурним аплаузима. Представа је изведена у оквиру Главног програма тог фестивала високог реномеа, на којем учествују најугледнија светска музичка и драмска позоришта. До краја мексичке турнеје, „Александар“ ће бити изведен још четири пута – на гостовањима у Акапулку, Гвадалахари и Мериди.

М. Б.

ЗЛАТНЕ ЗНАЧКЕ

Признање „Златна значка“ Културно-просветне заједнице Србије и Министарства спољних послова – Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону, које се додељује за дугогодишњи допринос развијању културних делатности, уручено је 23. октобра на Сцени „Раша Плаовић“. Ове године додељена су 53 признања, а међу добитницима се налазе и четири уметника Народного позоришта – првакиња Оперe Снежана Савичић Секулић и глумци Нела Михаиловић, Александар Срећковић и Небојша Кундачина. Жири, на чијем челу је био Милован Витезовић, а чланови Растко Јанковић и Марија Бишоф, све одлуке је донео једногласно. Ово признање, установљено 1976, састоји се од позлаћене значке и повеље.

М. Б.

ИНТЕРВЈУ | АНА ЗОРАНА БРАЈОВИЋ, В.Д. ДИРЕКТОРА ОПЕРЕ

Желим да Кустурица режира

Почетком септембра, уместо мецосопрана Јелене Влаховић, функцију в.д. директора Оперe Народного позоришта у Београду преузела је маестро Ана Зорана Брајовић. Ова призната уметница, дипломирала је теорију, клавир (у класи Мирјане Шуице Бабић), и дириговање које је и магистрала у класи маестра Јована Шајновића на Факултету музичке уметности у Београду. Каријеру је започела као пијаниста, 1991, бројним концертима у Србији и иностранству. Већ две деценије ангажована је у Оперe Народного позоришта где диригује 14 представа са репертоара Оперe и Балета.

Шта Вас је мотивисало да прихватите функцију вршиоца дужности директора Оперe и са каквим амбицијама сте ступили на ту дужност?

Мене је Народно позориште одгајило. Овде сам ушла 1. октобра 1994. године, тада сам потписала свој први уговор. Све оно што сам данас, односно све оно што сам у међувремену постигла као диригент и уметник, урадила сам овде. Дакле, ја сам продукт ове Куће и, у том смислу, прихватила сам функцију са циљем да нам свима буде још боље. Имам, заиста, огромну жељу да позоришту вратим бар део онога што је оно учинило за мене свих ових година. То ми је основни мотив. Сматрам да је целокупни ансамбл Оперe – солисти, Оркестар и Хор, на веома високом нивоу. Знамо колико могу, а могу много. У то сам се уверила током претходне две деценије. Убеђена сам да са ове функције могу да допринесем да се уздигнемо на још виши уметнички ниво. Знамо како би то требало да урадим.

НАСТАВАК СА НАСЛОВНЕ СТРАНЕ

„Књига друга“ – премијера

Теодор), Бојан Кривокапић (Драмски писац), Андреја Маричић (Уредник „Комедије“), Данијела Угреновић (Критичарка ревије „Нови хоризонт“), Предраг Милетић (Критичар журнала „Јутро“), Душан Матејић (Иван Ивановић) и музичар Душан Стојановић. Вечерас, на Великој сцени, у 19.30,

У оквиру пројекта „Опера у школама“ направити краће представе са српским препевом. То ће бити путне представе које ћемо моћи да изводимо на школским сценама у нашој земљи. Мој циљ је да Народно позориште, у временском периоду од четири до пет година, састави комплетан програм који ће бити намењен не само деци најмлађег узраста, него и ученицима основних и, наравно, средњих школа. Значи, почећемо да их васпитавамо у континуитету, од малих ногу.

У једној од првих изјава за медије, после именованја, рекли сте да желите да младе људе заинтересујете за оперски репертоар. Како планирате то да урадите?

Нажалост, и то је чињеница, наша оперска публика није бројна, а о оној младој да и не говорим. Такође, велики проблем представља и језичка баријера, иако ја лично мислим да музика „говори“ свим језицима. Због свега тога, одлучила сам да покренем пројекат „Опера у школама“ који ће деловати на више нивоа, а први и основни мотив биће нам, као што сте напоменули, да младе људе заинтересујемо за оперу.

Шта је од почетне идеје, у међувремену, урађено?

Буџетом за следећу календарску годину, који се тренутно саставља, биће обухваћен и пројекат „Опера

у школама“. Сада га полако осмишљавамо са нашим тимом у којем се налазе уметници, људи из маркетинга, продукције... За почетак, кренућемо од београдских средњошколаца. Они су моја прва циљна група. Приметила сам, када је реч о групним посетама, да на наше представе углавном долазе школе из унутрашњости, а веома мало је оних из Београда. Дакле, направити једну анкету, а у њој ће се налазити питања везана за опште оперско образовање, да бисмо видели како и у ком смеру да размишљамо. После тога, планирамо разне акције које би обухватиле увођење јавних часова, презентације са соло певачима... У Пословном центру „Ушће“, у сарадњи са „Синеплексом“, организујемо мастер клас са нашим првацима, имаћемо јавни час мајстора маске, јавни час власуљара... Циљ нам је да публици упознамо са процесом стварања представе. Ускоро ћемо, такође у „Ушћу“, у играоници, направити пилот-пројекат са децом предшколског узраста и оном из нижих разреда основних школа, која ће се дружити са разним уметницима из Народного позоришта.

После „Хасанагинице“ Растислава Камбасковића, која је премијерно изведена 2009, публика није била у прилици да ужива у још некој домаћој опери. Планирате ли у скорје време да на репертоар уврстите и нека дела српских композитора?

Моја велика жеља је, а то је, уосталом, и дужност Народного позоришта, да негујемо националну оперу. У том смислу, планирам да у свакој сезони вратим бар по једну класичну српску оперу на репертоар. Наравно, желим да пружим шансу и младим ауторима, композиторима, који су актуелни, да се опробају

у Музеју Народного позоришта, бити отворена изложба „Бранислав Нушић – управник Народного позоришта у Београду (1900–1902)“, чији су аутори Мирјана Одавић и Јелица Стевановић. Потом ће, на Великој сцени (у 19.30), ансамбл Дrame одиграти „Народног посланика“ у режији Саше Габрића, а сат касније на Сцени „Раша Плаовић“, глумци Народного позоришта из Суботице извешће комедију „Мистер долар“, у режији Снежане Тришић

■ Микојан Безбрадица ■

оперу „Коштана“

у писању опере. Већ у јануару имаћемо премијеру опере Светислава Божића „Меланхолични снови грофа Саве Владиславића“. После тога, планирамо да обновимо сарадњу са ФМУ како бисмо у репертоар Сцене „Раша Плаовић“ поново уврстили модерну верзију опере „На уранку“ Станислава Биничког. Моја велика жеља је и да до краја 2015. на Велику сцену поставимо Станковићеву „Коштану“ коју би требало да режира Емир Кустурица. То је ремек-дело наше књижевности, нешто што припада овом народу и чиме треба да се поносимо. Не сумњам, уопште, да би Кустурица то урадио на најбољи могући начин, а после тога, убеђена сам да би нам и врата многих фестивала широм света била отворена. У том периоду, дакле до краја следеће године, у оквиру „Опере у школама“, планирамо и да поставимо још два домаћа дела – децу оперу „Звездани принц“ Војкана Борисављевића, чија би премијера требало да буде почетком октобра у оквиру манифестације „Радост Европе“ и оперу Дејана Деспича „Поп Ђира и Поп Спира“.

Какви су планови када је реч о премијерним насловима у оквиру страног репертоара?

До краја ове сезоне, дакле до јуна 2015, обновимо „Моћ судбине“ и имаћемо премијеру „Отела“. Ако у 2016. урадимо и „Фалстаф“, заокружићемо комплетан Вердијев опус. Иначе, тенор Душан Плазинић ће „Отелом“ прославити две деценије уметничког рада. Будући да наша верна публика заслужује и једно грандиозно руско дело, највероватније за наредни БЕМУС ћемо у сарадњи са „Сава центром“ направити „Кнеза Игора“, под диригентском управом маистра Бојана Суђића.

Београдски љубитељи опере, воле свакако да на нашој сцени виде и неке иностране певаче и диригенте. Прошлог месеца, маестро Ентони Армор из Беча је дириговао „Фигарову женидбу“. Које још

Функција директора опере захтеваће много одрицања. Нажалост, нећу моћи да се бавим дириговањем онолико колико бих желела, јер овај посао, заиста, захтева „целог човека“ и много времена. Прошле године сам имала највећи број представа, а сада, у овим околностима, то је, просто речено, немогућа мисија. Откад сам преузела дужност, морала сам доста „својих“ представа да поделим колегама. Сигурна сам да је то жртва која ће се, на крају, исплатити.

уметнике можемо да очекујемо у наредном периоду?

Већ 14. новембра угостићемо уметници из Шпаније – сопрана Лару Алонсо Падин која ће наступити у „Риголету“, у улози Ђилде. Мецосопран Милијана Николић, која годинама, на разним сценама гради успешну каријеру у иностранству, гостоваће као Кармен у истоименој Бизевој опери, а у улози Дон Хозеа наступиће њен супруг, тенор Розарио ла Спина. У улози ове ватрене Циганке, крајем априла следеће године ће гостовати и Милена Китић, која је такође остварила успешну каријеру у иностранству. У преговорима смо и са двојицом наших врхунских баритона, Давидом Бижићем и Жељком Лучићем. Они су веома заузети, наступају на позорницама широм света, али надам се да ћу их, у неком тренутку, наговорити да гостују и у Народном позоришту. Такође, поменула бих и наступе неких наших младих снага. Реч је о сопранима Ивани Албрехт и Невени Павловић које ће се улогама Грофице

и Сузане представити у Моцартовој „Фигаровој женидби“. Што се тиче диригентата, за сада је извесно да ће маестро Јоханес Харнајт доћи да спреми „Салому“ Рихарда Штрауса.

После вишегодишње паузе, Опера Народног позоришта гостоваће у иностранству. Наши уметници представљају се већ сутра увече на сцени Националне румунске опере у Темишвару Вагнеровим „Легеџим Холанђанином“.

Надам се да ће тај наступ означити почетак дугорочне и веома успешне сарадње са том кућом. Да је тамошња публика веома заинтересована за наше гостовање, најбоље говори чињеница да су карте за „Холанђанина“ распродате још пре месец дана. Румунски уметници узвратиће посету 6. децембра када ће на Великој сцени извести Пучинијеву оперу „Турандог“. Иначе, до краја текуће сезоне, два пута ћемо гостовати у Народном позоришту у Нишу, планирамо доста концертних извођења... Хтела бих да искористимо сваку сцену у Србији где постоје основни услови за извођење представа, јер Народно позориште није и не би требало да буде везано само за Београд. С обзиром на то, као што сам већ рекла, да имамо овако квалитетан ансамбл, дају све од себе да, поред гостовања по Србији, наступамо и у региону, али и шире.

Недавни перформанс (flash mob), одржан на Тргу Републике, којим је најављен повратак Вердијеве „Травијате“ на репертоар, показао се веома успешним. Планирате ли и да у наставку сезоне предузимате такве и сличне рекламне кампање?

Да, наравно. Тренутно смо у преговорима са људима из ПЦ „Ушће“ где би, такође, требало да направимо нешто у том стилу. Али, не бих желела да вам сад баш све откријем, јер то, ипак, треба да буде изненађење за београдску публику.

■ Микојан Безбрадица ■

НОВЕМБАР 2014.

МУЗЕЈ
НАРОДНОГ
ПОЗОРИШТА
2010

Тел: 328 44 73

ИЗЛОЖБЕ

ПРВА ПОСТАВКА

аутор Зорица Јанковић

ИЗЛОЖБА – отварање

3. 11 | 18.30 БРАНИСЛАВ НУШИЋ – УПРАВНИК НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У БЕОГРАДУ (1900–1902), аутори Мирјана Одавић и Јелица Стевановић

КОНЦЕРТИ

6. 11 | 18.00 ФЛАУТА УВЕК И СВУДА – Милица Јончић (флаута) и Марија Сабљић (клавир)

24. 11 | 18.00 CONCERTISSIMO – Иван Благојевић (труба) и мр Петар Илић (клавир)

ЈУБИЛЕЈИ

12. 11 | 18.00 ЗОРИЦА МИТЕВ ВОЈНОВИЋ, диригент – 30 година уметничког рада

19. 11 | 18.00 ТЕАТАР „МИМАРТ“ – 30 година рада

СУСРЕТИ

15. 11 | 18.00 СОЊА ЈАУКОВИЋ, драмска уметница

ЧИТАЛИШТЕ

18. 11 | 18.00 Бранислав Нушић, ПРИПОВЕТКЕ ЈЕДНОГ КАПЛАРА; учествују драмски уметник Зоран Ђосић и Нина Ђосић (обоја)

ПРОМОЦИЈЕ

26. 11 | 18.00 Зоран Т. Јовановић, ДРАМАТУРШКИ ОГЛЕДИ, Издавач Позоришни музеј Војводине

ОТВОРЕНА ВРАТА 29. 11 | 12.00

РАЗГОВОРИ

30. 11 | 18.30 ЛАЗА КОСТИЋ КАО ПРЕВОДИЛАЦ И КРИТИЧАР ШЕКСПИРА, у оквиру циклуса „Лаза & Вил разговори у организацији Фондације „Лаза Костић“ разговор са проф. др Вујадином Милановићем води Марина Милић Апостоловић; у програму учествују и „Лазини трубадури“

МОНОГРАФИЈА О НУШИЋУ

Монографија др Рашка В. Јовановића „Бранислав Нушић, живот и дело“, у издању Службеног гласника, представљена је 23. октобра у нашем Музеју. Књига је објављена поводом 150 година од рођења

ове свестране личности, необично активне у готово свим сферама друштвеног живота, а нарочито у области драме и позоришта. О књизи су говорили театролог и позоришни критичар Драгана Бошковић, драмски писац Синиша Ковачевић, театролог Радомир Путник и аутор, а у име издавача уредник Јово Вукелић и начелница Службе за маркетинг и односе с јавношћу Златица Ђокић. У програму су учествовали и наши драмски уметници Радмила Живковић, Бојана Бамбић и Павле Јеринић.

М. Б.

ЈУБИЛЕЈ МАЕСТРА

Диригент Зорица Митрев Војновић биће гост циклуса „Јубилеји“ у среду 12. новембра у 18 сати. Разговор са уметником о три плодне деценије остварене за диригентским пултом, које је прославила 12. априла ове године Вердијевом „Аидом“, водиће директор Музеја Драган Стевовић

Р. П. Н.

СТРИНДБЕРГОВ „ПУТ У ДАМАСК“ ПРВИ ПУТ У НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ

Пут у Дамаск – у потрази за изгубљеним

Амалиа Бенет и Никита Миливојевић

Славни шведски драмски писац Аугуст Стриндберг, један од зачетника модерног театра, аутор који заслужује пажњу и представља велики изазов за глумце и редитеље, поново ће се, после две деценије паузе, играти у Народном позоришту. Након натуралистичке драме „Госпођица Јулија“, која је са великим успехом премијерно изведена 15. маја 1994. у режији Стева Жигона, љубитељи овог „enfant terrible“-а шведске литературе, биће у прилици да уживају у комаду „Пут у Дамаск“, који представља темељ експресионизма. Ово дело, написано 1898. и које је у међувремену окарактерисано као „драма лутања“, у којој се главни јунак, тражећи смицао живота, сваки пут пре неке важне личне одлуке зауставља на успутним станицама, први пут ће бити постављено у Националном театру. Режија је поверена Никити Миливојевићу, а премијера је заказана за 146. рођендан Позоришта, 22. новембар, на Великој сцени.

Узбудљиву причу, која је постала појам који асоцира на мистерију авантуре, самоћу авантуре која има своје занимљиве и неочекиване обрте, дочараће глумачка екипа у којој су Хади Ненад Маричић (Непознати, Цезар, Ожалошћени), Сена Ђоровић (Дама, Мајка), Борис Пинговић (Непознати, Лекар, Ожалошћени), Небојша Кундачина (Непознати, Гостионичар), Бојан Кривокапић (Непознати), Павле Јеринић (Непознати, Ожалошћени), Јелена Ђулвезан (Дама), Бранко Јеринић (Непознати, Ожалошћени, Просјак), Александра Николић (Дама, Мајка) и Танасије Узуновић (Непознати,

Просјак, Старац.

Миливојевић напомиње да се овај комад, који му је предложио бивши в.д. директора Дrame Спасоје Ж. Миловановић, одавно налазио на његовој „редитељској листи жеља“ и открива да је дефинитивну „залуђеност“ за то дело спознао пре шест-седам година када је у Стокхолму, у Рикс театру, режирао Стриндбергову причу „Неговано воће“.

„Тада сам поново читао разне ствари и, између осталог, на потпуно нов начин открио 'Пут у Дамаск'. С једне стране, имам утисак да у много чему то није 'сценичан' комад, и потпуно ми је јасно зашто се ретко изводи. У драматуршком смислу он је 'претрпан' разним симболима, аутобиографским детаљима..., а како је настао у такозваној Стриндберговој 'инферно' фази, препун је невероватних, готово фантазмагоричних слика. Али, све то заједно, на неки чудан начин, за мене је истовремено некаква мана и врлина текста. Рецимо, тај 'језик слика' ми је заиста инспиративан. Уопште, могао бих

ла. 'Пут у Дамаск' је иначе врло необично 'путовање' које, на неки начин, сублимира разна Стриндбергова лутања, али могли бисмо рећи да је то, пре свега, прича о потрази за изгубљеном вером и то је и централна идеја представе. Када говоримо о вери, не мислим само на веру у религијском смислу, већ о суштинској потреби човека да верује у нешто“, додаје Миливојевић.

„У Стриндберговој причи важно је, за почетак, поверовати у њу и покушати да је разумеш. Већ након првог читања било ми је јасно да је реч о веома комплексној аутобиографској надреалној драми која ће захтевати озбиљан истраживачки процес“, истиче Сена Ђоровић и додаје да је драма препуна сомнамбулних референци из Стриндберговог живота, у које заиста треба поверовати. „То аутоматски захтева боље упознавање са уметником, несвакидашњи рад на комаду и велику инспирацију“, тврди она, а на наше питање ко су, према њеном мишљењу, богови нашег доба, каже: „Ко су богови данас? Нажалост, не могу да звучим оптимистично. Живимо у неолибералном капитализму па нам је свима јасно да су то политички, војни, тржишни, корпоративни... 'богови'. Потпуно је јасно да је вера у сваком смислу прилично регресирала и да нам је потребан један цивилизацијски 'пут у Дамаск'“.

И њен колега Павле Јеринић истиче да у овом комаду питање губитка или потраге за вером не мора нужно да се односи на религију: „То је свакако само један од аспеката. Мени је било занимљиво питање губитка идентитета и потраге за истим. Нешто чему би овај народ требало да тежи пошто се бојим да га је негде давно затурио. Дакле вере, али у себе. Те вере коју већина данас нема, док је појединци безразложно имају више него што треба. Али овај други случај се углавном подудару са вером у банковни рачун. Мислим да ће се људи зачудити колико је њихов живот сличан животу Непознатог, иначе главног јунака овог аутобиографског комада извесног 'лудака' по имену Аугуст Стриндберг. Драматургија комада је драматургија сна. Или можда боље речено – кошмара. Има ли ичег инспиративнијег од тога?“, пита се Јеринић и напомиње да је цео ансамбл допринео стварању главног лика. „Колико је он мој, толико је свачији. Тај лик је буквално свако, а и нико, како случај налаже. Важно је бити неко. Али, не у улици, на трибини, у скупштини. Важно је бити неко у глави. Да знаш ко си када си сам и да си индивидуалац чак

и у одељу или униформи“, тврди Јеринић.

Шта је код Стриндберга било посебно инспиративно и интригантно Борису Пинговићу: „Пут, пут и само пут... За Дамаск. Један од најзначајнијих, један од оних који је, кажу, уродио плодом. Каквим то плодом? Да ли стижемо до себе баш увек када затварам кругове, или се круг баш и не да затворити, док не отворимо све са собом. То нису нова питања и то нису ексклузивне дилеме. Истина, кажу, колевка им је рана младост, али се грчевито отимају са нама за гробно место. Да ли ћемо икада пронаћи одговор, или ће нам само бити дана привилегија да бирамо с које стране крста ћемо поново дограбити сунце, ако већ и крстолика сенка није разлог уподобљењу, и венчању за Голготу. А она, Голгота, само је моја, и само свачија. На своју се пењем док на туђу стижем, вабећи да ми не бо подари пут. Пут за Дамаск. Живот је заиста чудо, али позориште није живот. Не сме ни бити. Али, чудо јесте. Дакле, сигурно нећу стићи у главни град Сирије, али, у Дамаск... Ако ми сломае ногу, док ломе своју, можда и хоћу. Пардон, хоћемо. Пардон, можда ћемо“.

Драматург представе Славко Милановић подсећа да нас наслов драме упућује на религијску сферу, на девету главу „Дела апостолских“ у којој је приказан мистички догађај који се десио фарисеју и прогонитељу хришћана Савлу: „На путу за Дамаск угледао је чудесну светлост и чуо речи Христа: 'Савле, Савле, зашто ме гониш?' Остало је познато: Савле је доживео духовни преображај и постао апостол Павле. И Стриндберг целог живота чезне за једним таквим преображајем. У детињству је искусио строга верских начела свог оца пијетисте. Као младић је био савременик Фиццалдове и Ничеове објаве смрти Бога и поверовао у нови апсолут науке, па је чак покушао да студира медицину. Али је као и сви озбиљни духови свог доба увиђао да наука има мало заједничког са хуманим вредностима и значењима.“ Према Милановићевим речима, решење је тражио у натурализму, који је требало да помири трагање за апсолутном истином кроз два супротстављена приступа – научног и уметничког: „Иако је једини успео да остари форму нове натуралистичке драме (пошто су на том задатку поломили зубе велики романописци попут браће Гонкур и Емила Золе), Стриндберг није био задовољан. Сматрао је, како каже у једном измишљеном интервјуу са самим собом, да 'човек не познаје више од једног живота, и то свог властитог' и тиме, много пре Џојса и Виржиније Вулф, негирао моћ свезнајућег писца. Сматрао је да 'књижевник, са својим бедним и површним познавањем психологије, не би смео ни да покушава да приказује дубоко скривен душевни живот других људи'. У предговору његовој славној драми 'Госпођица Јулија' залагао се за 'бескарактерни карактер', супротно од чврсто скројених тип-

Ово аутобиографско дело, којим је Стриндберг најавио модерну драматургију и начин мишљења, у међувремену је постало незаобилазна степеница у разумевању садашње драмске литературе и данашњег позоришта. Такође, „Пут у Дамаск“ је одувек представљао инспирацију за многе уметнике. На пример, ренесансно сликарство је пуно великих радова посвећених том мотиву, а једно од њих, Каравађово ремек-дело из 1601. носи наслов „Преображење на путу за Дамаск“.

рећи да ми је последњих година ретко који текст испровоцирао толико различитих асоцијација: Тарковски, Џојс, Бекет, Мунк, Бах, Бергман... Све је то постало моја инспирација за ову представу. Сада када смо већ дубоко у процесу рада, имам утисак да Стриндбергов комад не само да сублимира многе ствари које волим у позоришту, већ као да сам одувек желео да направим представу као што је ова“, тврди Миливојевић у изјави за Позоришне новине и подсећа да је овде реч о првом делу комада-трилогије. „Ми, дакле, припремамо само тај први део, који је иначе и био замишљен као целовечерња драма, а тек касније је Стриндберг одлучио да напише и друга два де-

Њеном вером

ских ликова тадашњих писаца“, напомиње Милановић и додаје да су зато сва његова дела, изузимајући историјске драме – аутобиографска, и он избегава да их дефинише другачије него као приказе „развоја једне душе“. Он даље анализира: „У својој 'инферно фази' проучавао је преддрамске позоришне структуре попут средњовековних миракула. Истовремено, схвата да је за нову драму потребан нови сценски простор, интимнији однос сцене и гледалишта. Тако је настао 'Пут у Дамаск', комад који неки критичари називају драма ходочашћа, у којој писац, као и у роману-дневнику 'Инферно', документује своју душевну кризу. Као прва у низу такзваних dream plays, 'Пут у Дамаск' се сматра прекретничким делом у историји модерне драме; Стриндберг је директно утицао на драму немачког експресионизма, а по многим (на пример Ју-

рак у књижевности. „У њој се сукоб одиграва у пишчевом уму. Ликови произилазе из њега. У овом првом експресионистичком делу, све што посматрамо, јесте позорница Стриндбергове душе. Зато ће у нашој представи сви играти Непознатог, јер су ликови део његовог ума, сећања, плод његових демона, необјашњивих сила“, напомиње наш саговорник и наглашава да је овај комад неопходан данашњој публици онолико колико му је потребно и свакодневно самоиспитивање, редовна интроспекција. „У времену када је готово немогуће пронаћи барем трен да ослушнете своје мисли, гледалац ће овом представом и сам отпутовати на веома необично, сасвим другачије позоришно путовање и препознаће сопствене страхове, наде, заборављене жеље, заборављене људе, прећутане грехе... Недавно,

Композитор је Зоран Керић, костимограф Марина Вукасовић Меденица, а за идејно решење сценографије задужени су редитељ Миливојевић и Амалиа Бенет, која потписује и сценски покрет. Љљана Мркић Поповић је лектор, Ивана Ненадовић асистент редитеља, Милорад Јовановић продуцент, Марија Тавчар је одговорна за ликовну дограду костима и лутака, а Мираш Вуксановић и Јасна Сарамандић за реализацију сценографије.

цину О'Нилу) и на целокупну драму двадесетог века – све до неоавангарде шездесетих година, па чак и савремених постдрамских истраживања у театру“.

Слично размишља и Хази Ненад Маричић који оцењује да „Пут у Дамаск“ представља велики иско-

у Народном позоришту, након што је примио Награду 'Доситеј Обрадовић' за животно дело, академик Владета Јеротић је одржао беседу у којој је изнео мишљење да би човек будућности требало да буде религиозан. Данас је његова вера угрожена и нестаје, иако сасвим не може ишчезнути. Шта је човек без своје суштине? Може ли је икако другачије наћи, без вере? 'Пут у Дамаск', иако настао пре више од сто година, и данас је значајан, не само за публику већ и за глумца који кроз изузетну уметничку авантуру, коју ствара Никита Миливојевић, проналази своје животне станице. Процес у којем се још увек налазимо је потпуно другачији од свега на шта смо навикли у позоришту. Управо таква ће бити и представа. Добродошли у Народно позориште“, поручује Маричић.

■ Микојан Безбрадица ■

ТРИ ПИТАЊА ЗА ДРАГАНА СТЕВОВИЋА, ДИРЕКТОРА МУЗЕЈА

Историја у будућности

За који дан у Музеју Народного позоришта прф. др Драгана Чолић Биљановски ће отворити изложбу „Бранислав Нушић – управник Народного позоришта (1900–1902)“ коју су Позоришне новине најавиле у прошлом броју. Шта даље припремате?

Наш Музеј је од почетка сезоне у припремама изложбе „Дарови и дародавци“ чији аутори су музејски саветник Етнографског музеја Весна Омчикус и кустос Музеја Народного позоришта Ана Томић. Изложба је замишљена као израз захвалности према људима који су својим даровима оформили садашњу збирку. Музеј нема свој фонд за откуп па су поклони били једини начин да се збирка направи и за сада једини начин да се она увећава. Ова изложба ће сменити поставку о Нушићу у другој половини јануара 2015.

Поред сталне поставке и изложби које се циклично смењују, Музеј има већ устаљене програме.

Наша публика је већ навикла да сваког месеца може провести неколико пријатних вечери уз наше и гостујуће уметнике. Програме смо организовали у тематске циклусе. Ту су „Сусрети“ са значајним уметницима Народного позоришта и са гостујућим уметницима; разговоре, уз учешће публике, обично илуструјемо видео и аудио записима. У циклусу „Сећања“ оживљавамо успомене на наше преминуле уметнике. Ученици основних и средњих школа могу да се упознају са појединим познатим уметницима чији рад је везан за Народно позориште у оквиру програма „Школски час“. За љубитеље камерне музике у циклусу „Концерти“ организујемо наступе афирмисаних камерних састава и солиста. Ови музички програми не трају дуже од сат, сат и петнаест минута, а у оквиру њих организујемо и програм „Представљамо младе“, којим дајемо шансу за наступ пред публиком новим генерацијама уметника. Циклус „Промоције“ представља театролошка издања и друге едисије везане за историју Народного позоришта и његове уметнике. Планирамо и обнављање аудио записа наших старих представа у оквиру едисије „Из историје Опере Народного позоришта“. Музеј је често и домаћин свечаним доделама награда из области сценске уметности (награде Музичке ревије „Музика класика“, Професионалног удружења балета Србије и др) у оквиру циклуса „Догађаји“. Прошле сезоне смо увели и „Вече поезије“ – једном месечно глумци говоре поезију по свом избору. Радује ме што је ова моја идеја наишла на свесрдно прихватање директора Дrame и глумца, а нарочито сам срећан што и публика радо долази да слуша стихове које глумци бирају пре-

Имамо веома успешну сарадњу са појединим школама, али волели бисмо да нам се и остали професори и ђаци придруже и у обиласцима зграде, и на програмима Музеја.

ма свом сензибилитету. То нам је дало идеју да ове програме и музички обогатимо. Последња принова у нашим програмима је „Читалиште“ које је замишљено као музичко-књижевно вече у ко-

јем се простор Музеја, у оквиру техничких могућности, претвара у сценски простор који може да угости чак и монодраме. Најзад, ту су и „Отворена врата“ која су нешто старија од нашег Музеја, а која сада, природно, припадају музејским програмима. Једном месечно, уз раније пријављивање на билетарници, посетиоци могу организовано и уз стручно вођење да завире у унутрашњост Народного позоришта.

Које изложбе можемо очекивати идуће године?

Поред поменуте изложбе „Дарови и дародавци“, планирано је да за Ноћ музеја отворимо нову сталну поставку, а од почетка јуна нам гостује изложба Дома културе општине Нови Бечеј о нашој чувеној глумици и певачици (у Народном позоришту је стварала од 1906–56), „Живот и уметност Теодоре Арсенивић Боберић“ чији аутор је историчар уметности Јелена Пауљев. Следећу сезону бисмо почели изложбом посвећеном јубилеју – 175 година од рођења Петра Иљича Чајковског. За крај календарске године смо планирали да одамо признање још једној нашој примадони, професору емеритусу, Радмили Бакочевић. Наиме, поводом 60 година уметничког рада Бисерке Цвејић, прошле године је Народно позориште приредило оперски концерт на Великој сцени а у Музеју је била постављена изложба посвећена слављеници, под насловом „Бисерка Цвејић – Вердијева хероина“. Идуће године, Опера ће приредити концерт, а Музеј изложбу „Радмила Бакочевић – Пучинијева хероина“ поводом 60 година од дебија наше истакнуте уметнице у Народном позоришту. Аутор обе изложбе је – моја маленкост.

■ Јелица Стевановић ■

СТО ГОДИНА ОД СМРТИ ДАВОРИНА ЈЕНКА (1835–1914)

Словенац – родоначелник српске сценске музике

Поред бројних химни писаних за различита певачка друштва, Даворин Јенко је аутор и две националне – још од 1860. словеначки народ пева његову композицију „Напреј, застава Славе“ као химну (званичну или незваничну, једно време и забрањену), а „Боже правде“ је његова хорска композиција писана за представу „Маркова сабља“ 1872; десет година касније, она постаје прва званична српска химна.

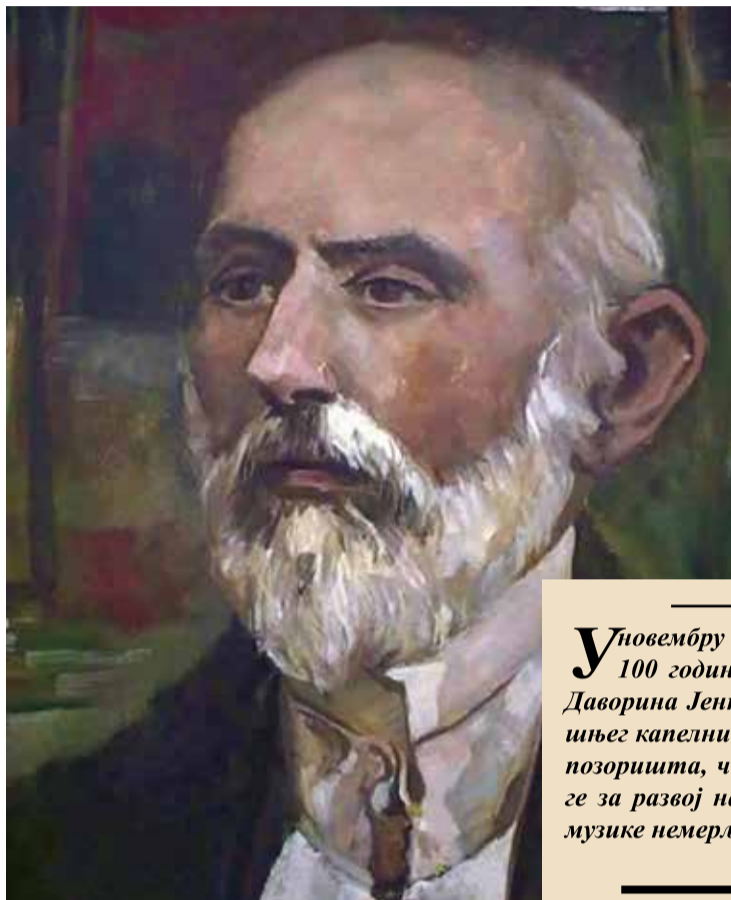
Композитор и диригент Даворин Јенко је у стручној литератури описан као „утемљивач српске сценске музике и један од најплоднијих аутора популарних комада са певањем. Написао је музику за око деведесет драмских комада домаћих и страних аутора (...) у позоришној и оркестарској музици поставио је основе српског националног стила (...) као композитор, диригент и педагог одиграо је пресудну улогу у настанку музичког професионализма у Србији“ (Српски биографски речник Матице Српске).

Јенко је у Београд, тада још увек под турском влашћу, дошао три године пре оснивања Народног позоришта. 1865. Непосредно по предаји кључева српској управи, формира се и стални ансамбл тек основаног националног театра, а у недостатку школованог кадра, млади театар се у великој мери ослања на уметнике и друге позоришне стручњаке из околних земаља, преваходно из истог или сродног говорног подручја, те на талентоване и доказане путујуће глумце и аматере. Иако основано као драмски театар, Народно позориште од самих почетака развија тесну везу са музичком уметношћу. Инструментална и вокална музика су биле саставни део многих представа, а обичај је био и да се поједине нумере изводе између чинова, односно између два или три краћа комада која су играна као целовечерњи програм, ради забављања публике. Као одговор на велику потребу за сталним капелником и *spiritus movens*-ом потоње такозване „музичке гране“ Народног позоришта у Београду, убрзо стиже Словенац, нешто раније приспео најпре у Панчево где је на препоруку директора Бечког конзерваторијума дошао за диригента тамошњег певачког друштва (1863–1865), а потом се преселио преко Дунава да би преузео функцију диригента Београдског певачког друштва по смрти Корнелија Станковића (1865–1869).

Према истраживањима Слободана Турлакова, београдска публика се са Јенковом музиком срела раније, 8. марта 1864, када је на концерту Београдског певачког друштва у Капетан Мишином здању изведена његова композиција „Напред“, после чега се у оквиру концертних програма чују и друга његова дела: „Сабља моја, димскијо“, „Нек душман види“, „Међу браћом“, „На мору“, „Вабило“...

После краћих студија инструментације у Прагу, Јенко на самом крају 1870. ступа у ангажман као капелник Народног позоришта у Београду и на том месту остаје до одласка у пензију, 1902. Драматург и вршилац дужности управника Јован Ђорђевић и Даворин Јенко 18. децембра 1870. потписују Уговор у име Позоришног одбора и уметника који се обавезује да ће вршити: „у народноме позоришту дужности учитеља и управитеља певачког, како кад позоришна потреба буде захтевала“, с тим да му се године службе рачунају од 1. јануара 1871.

Од тада, па све до одласка у пензију 1902, Јенко је педагог, корепетитор и диригент, али и композитор великог броја комада који су извођени између чинова, али и аутентичне сценске музике за бројне представе које су постављане, нарочито за тада веома популарне „комаде с певањем“. Једна од нај-

Уновембру се навршава 100 година од смрти Даворина Јенка, дугогодишњег капелника Народног позоришта, чије су заслуге за развој наше сценске музике немерљиве.

рише у последњем моменту мора да мења репертоар. Према подацима које износи Гаврило Ковијанић у књизи „Грађа Архива Србије о Народноме позоришту у Београду

радом, успео је да свега десетак година по доласку у музички неук глумачки ансамбл, са надареним глумцима које је сам обучавао постави прву домаћу оперету, чији

Станислав Бинички, Петар Крстић... Захвални Театар и цео Београд у јануару 1901. Даворину Јенку праве велику прославу – 40 година уметничког рада и 30 година у Народноме позоришту. „За ту прилику г. Јенко је сам изабрао ‘Ђиду’ у коме су комаду његове композиције. Такође измеђ чинова свираће се само г. Јенкове композиције“, најављује овај догађај Позоришни лист. После свечане представе 16. јануара која је била и његов опроштај од сцене и од диригентске палице, исто гласило одаје уметнику признање за пионирски рад у области домаће а нарочито сценске музике: „Што Јенковој музици да је нарочиту драж и предност; што

је нашој души тако прикладна и што је тако лепо разумемо и волимо, јесте народни језик којим говори његова уметност; јер из његових мотива истиче чиста народна, словенска душа. Народни мотиви огледају се у свима његовим музичким радовима; његова је музика великим делом израз народне душе, народног осећања, за то и годи толико духу и укусу нашем (...) Јенко се може задовољно да осврне на дане

Поводом јубилеја, Архив Републике Словеније и Институт музичкоинформационих наука при Центру за интердисциплинарна и мултидисциплинарна истраживања и студије Универзитета у Марибору организују 25. новембра 2014. научни симпозијум „Даворин Јенко (1835–1914): живот и рад“. Архив Србије припрема изложбу, а о Јенковој делатности у Народноме позоришту на скупу ће говорити театролог Јелица Стевановић.

Р.П.Н.

Јубиларна слика г. Даворина Јенка

већих Јенкових борби је била за формирање и одбрану посебног позоришног оркестра. Наиме, на почетку рада Позоришта и касније у више наврата, одлуком надлежног министарства, театар је за своје потребе користио војни оркестар што је било можда нешто јефтиније али свакако веома непрактично и недовољно квалитетно, будући да сцена захтева другачији инструментални састав, те да се често догађало да услед службених или приватних обавеза музичара Позо-

1835–1914“, Јенко је аутор музике за око 90 представа, међу којима су „Ђидо“ Јанка Веселиновића и Драгомира Брзака, „Маркова сабља“ Јована Ђорђевића, Трифковићева „Изабирачица“, Шапчанинова „Задужбина“, „Сеоба Србаља“ Туре Јакшића, „Мерима“ Матије Бана, „Девојачка клетва“ Љубинка Петровића, „Чича Томина колиба“ Терезе Мегерле, „Кућна капица“ доктора Фауста“ Фридриха Хопа, „Сеоска лола“ Едеа Тота...

Изузетно вредним и преданим

је и аутор. Била је то „Врачара“ – „чаробна оперета у три чина“, чија премијера је изведена 21. октобра 1882. Многа његова сценска дела била су инспирисана нашом народном музиком; како констатује Ковијанић, он је „показао и доказао огромну вредност наше народне музике, открио ризницу народног музичког блага“.

У познијим годинама Јенку помажу млађе колеге, најпре Оскар Малата који је од лета 1895. други капелник, али и Фрањо Покорни,

прошлости своје, јер су то били данни корисна и добра рада. Он је век свој уложио и утрошио за једну велику ствар и живео је за њу – за уметност“.

Званично је пензионисан тек две године касније, а последње године је провео у Љубљани где је и умро. Међу бројним признањима којима је Јенко био овећан су и орден св. Саве III и IV реда, Коларна кнеза Милоша и чланство у Српској академији наука.

■ Јелица Стевановић ■

ЛИЧНОСТИ БЕОГРАДСКОГ БАЛЕТА (45) / ПИШЕ МИЛИЦА ЗАЈЦЕВ

ФЕЉТОН

Маја Ковачевић: Моје улоге су моја деца

Прва солистичка београдског Балета, Маја Ковачевић (1960) поклонила је озбиљну пажњу своје балетском образовању и са озбиљношћу преданог професионалца остварила богату позоришну каријеру. Завршила је Балетску школу „Лујо Давичо“ 1977. у класи Анђелке Јаблан Маглић. По завршетку школовања, током којег је била стипендиста Позоришта на Теразијама, наставила је да на сцени овог театра игра све водеће улоге тадашњег репертоара у кореографијама Вере Костић, Анике Радошевић и других. Затим је похађала Семинар за класичну игру у Келну, Међународни центар за класичан балет у Кану код познатих педагога Розеле Хајтуер и Хозе Феранда, а током играчке каријере је радила са низом руских и британских педагога. У Балет Народног позоришта у Београду је ступила 1981. и ту остаје до краја играчке каријере, 2002. године, као прва солистичка. У том својству је одиграла цео класичан и неокласичан репертоар овог ансамбла.

Запажене соло деонице одиграла је у „Петрушки“, „Тријумфу

Афродите“, „Охридској легенди“, „Петру Пану“, „Копелији“, „Пер Гинту“, „Сну летње ноћи“, „Дон Кихоту“, „Половецком логору“, сарађујући са Димитријем Парлићем, Милком Шпаремблеком, М. Атанасију и другим

Све моје улоге су моја деца, а међу децом се не прави разлика. Зато их све подједнако волим.

кореографима. Посебно се техничком и изражајном зрелошћу одликују улоге Маје Ковачевић у „Жизели“ (Мирга, у кореографији Л. Лавровског), као и остварења у поставкама Лидије Пилипенко „Самсон и Далила“ (Кћи храма), „Јелисавета“ (Марта), „Васкрсење“ (Судбина), „Љубав чаробни-

ца“ (Луција), изузетно темпераментан Фаустино у „Дами с камелијама“, Пророчица у „Охридској легенди“, као и Зарема у „Бахчисарајској фонтани“

Роберта Кљавина, „Копиле“ Исидоре Станишић и друга.

Своју најцеловитију играчко-глумачку улогу, Изиду, Маја Ковачевић је остварила у кореографском пројекту Јелене Шантић „Изадора“. Достојанство, отменост, драмска упечатљивост су, поред одличне игре, красили Мајину богињу, па је и она сама у креирању овог лика постигла уметнички узлет који се памти, без обзира што је ова представа, нажалост, само једном одиграна

на сцени Атељеа 212, а у оквиру 26. БИТЕФ-а под ембаргом, 1992.

О свом бављењу уметничком игром, Маја Ковачевић каже да је сама и из љубави ову професију одабрала и зато јој је сваки наступ на сцени био задовољство и срећа: „Свака комуникација на сцени је двосмерна улица, као и емоције. На позорници мора да буде неко коме упућујем мисао и осећања да би они са друге стране рампе поверовали у нашу причу“, сматра Маја.

Гостовала је са својим позориштем и самостално у центрима бивше Југославије, као и у Италији, Мађарској и Либану, а најдраже гостовање је имала 1994. године у Кини, са групом солиста Балета Народног позоришта.

Од 2002. године Маја Ковачевић је у пензији и успешно се бави педагошким радом у школи коју је основала са примабалерином и нераздрожном пријатељицом, Милицом Бијелић.

(наставиће се)

Копиле, 1988.

ЕРИХ ДЕКЕР (4) / ПИШЕ МИРЈАНА ОДАВИЋ

ФЕЉТОН

Животни мото – буди човек!

Одазвавши се позиву, Декер долази у цркву код Бајлонијевице пијаци у коју је привремено смештено Југословенско драмско позориште основано те, 1947. године, као ново и надахнуто позориште које окупуља најбоље глумце из свих крајева и театарских култура Југославије. Управник Бојан Ступица са галерије му рече: „А, ти си тај Шваба, ајде да видимо шта умеш да радиш“. Добио је свој сто, алат и први задатак да направи макете за декор представе „Краљ Бетајнове“ Ивана Цанкара, у режији и сценографији Бојановој. Тако је започела дивна сарадња и изванредан међусобан однос који су успоставили: „Бојан је био архитекта који зна шта хоће, а ја човек који зна шта треба да се ради. Док он прича ја већ знам шта он хоће!“

По истеку уговора, 1949. године, Ерих је имао право да се врати у Немачку, али Бојан Ступица га је питањем „Ерићу, шта ћеш ти тамо?“ (Ступица је Ериха од милоште тако звао) и молбом „Остани код нас!“, учврстио у избору да своју судбину веже за нашу земљу. „Знате, када вам то каже један Словенац, комуниста, логораш, а ви сте при том млади Немац, окупатор, онда то

није мала ствар!“ Следећи свој животни мото „Буди човек!“, Декера су сви, од радника, столара, глумца до редитеља, прихватили широко раширених руку и отвореног срца, ослобљавајући га, кратко, Ерих, а Швабом само из милоште.

Наредних двадесет година, Ерих Декер је провео у Југословенском драмском позоришту, радећи прво на пословима макетара. Направио је завидан број макета за многе представе, које су, нажалост, изгореле у пожару сликарнице се-

Идок је био асистент сценографа, имао је чему да подучи знатно старије и искусније колеге, мајсторе ове сложене уметничке професије.

дамдесетих година двадесетог века. Игром случаја сачувана је само једна његова макета (чува се у Музеју позоришне уметности) и то за Шекспировог „Краља Лира“ у режији Мате Милошевића, са сценографијом Миленка Шербана и костимима Мире Глишић.

Доказавши се, заслужио је да га Ступица почетком педесетих година унапреди у асистента сценографа и сам радећи са њим на неколико про-

јеката, као што су „Фуентевехуна“ Лопеа де Веге, „Волпоне“ Бена Цонсона, „Леда“ Мирослава Крлеже, „Мирандолина“ Карла Голдонија и друге. Током година рада у овом театру, Декер је био десна рука многим нашим еминентним именима сценографске уметности, међу којима су и Миленко Шербан са којим је остварио преко петнаест представа („Дон Карлос“ Фридриха Шилера, „Магбет“ Вилијама Шекспира, „Дубровачка трилогија“ Ива Војновића, „Откриће“ Добрице Ћосића и друге); Петар Пашић коме је асистирао у десетак пројеката („Стеница“ В. Мајаковског, „Вилонџак од западних страна“ Ц. М. Синга, „На рубу памети“ Мирослава Крлеже...); затим Владислав Лалички са којим је радио на седам представа („Маскерата“ Мирослава Крлеже, „Демони“ Џона Вајтинга...). Треба споменути и Душана Ристића, Пеђу Милосављевића, Мила Милуновића, Анджеја Вајду, а када је прешао у Народно позориште у Београду, асистирао је Миомиру Денићу и Владимиру Маренићу.

Ерих Декер са Мирославом Беловићем и вајаром ЈДП-а Трофимофим, 1975.

Присећајући се тих првих година у Београду, Декер је морао да призна, уз извињење осталим колегама, да су највећи утисак на њега ипак оставили Бојан Ступица и Миленко Шербан. Обојица су, иако старији, од првог тренутка успоставили коректан, пријатељски, добронамерни однос са Ерихом, несебично делећи са њим своја знања и искуства у сценској уметности. Да је било и обрнутих размена, казује нам анегдота из 1949. године. Спремао се Држићев „Дундо Мароје“ у режији Бојана Ступице и сценографији Миленка

Шербана. Дошао је дан да се сценографске скице пренесу на кулисе, што

је посао сликара-извођача, који је у овој причи био

Ерих Декер. Шербан објашњава младом сликару да кулисе директно на поду исцрта, али он каже – не, то се тако не ради! Све линије су у перспективи и за то су потребни технички цртежи, њега су у школи тако учили. Шербан се сложио и дао му задатак да то уради. Сутрадан су имали прецизне цртеже у перспективи са прецизним подацима, по којима је било много лакше направити декор, онако како је сценограф управо и замислио. Сви су били задовољни!

(наставиће се)

ВЕЛИКА СЦЕНА

НОВЕМБАР 2014.

субота 19.30 ДОКТОР НУШИЋ по комедији Б. Нушића „ДР”, гостују НП Сомбор и Крушевачко позориште 01	недеља 19.30 ГОСПОЂА МИНИСТАРКА комедија Бранислава Нушића 02	понедељак 19.30 НАРОДНИ ПОСЛАНИК комедија Бранислава Нушића 03	уторак 19.30 ДЕРВИШ И СМРТ Б.М.Михиз / Е.Савин, по роману Меше Селимовића 04	среда 19.00 МАДАМ БАТЕРФЛАЈ опера Ђакома Пучинија 05	четвртак 19.30 АЛЕКСАНДАР балет у кореографији Роналда Савковића 06	петак 19.30 МАЈКА ХРАБРОСТ И ЊЕНА ДЕЦА драма Бертолта Брехта 07	субота 19.30 СЕВИЉСКИ БЕРБЕРИН опера Ђоакина Росинија 08	недеља 19.30 ПОКОЈНИК комедија Бранислава Нушића 09
понедељак 19.30 ИЗБИРАЧИЦА комедија Косте Трифковића 10	среда 19.30 БАЈАДЕРА балет Лудвига Минкуса 12	четвртак 19.30 ВЕЛИКА ДРАМА драма Синише Ковачевића 13	петак 19.30 РИГОЛЕТО опера Ђузепе Вердија 14	субота 20.00 ПРОКЛЕТА АВЛИЈА балет по роману И. Андрића, гостовање Националне фондације за уметничку игру 15	недеља 19.30 МИЗАНТРОП комедија Ж. Б. П. Молијера 16	понедељак 19.00 ФИГАРОВА ЖЕНИДБА опера В. А. Моцарта 17	среда 19.30 ЛАБУДОВО ЈЕЗЕРО балет П. И. Чајковског 19	четвртак 19.00 КАРМЕН опера Жоржа Бизеа 20
петак 19.30 ДАМА С КАМЕЛИЈАМА мелодрама Александра Диме Сина 21	субота 12.00 ДАН ПОЗОРИШТА	субота 19.30 ПУТ У ДАМАСК / ПРЕМИЈЕРА драма Аугуста Стриндберга 22	недеља 19.30 ПУТ У ДАМАСК драма Аугуста Стриндберга 23	понедељак 20.00 РЕТРОСПЕКТИВНА МОДНА РЕВИЈА поводом 25 година рада Компаније „Мона” 24	уторак 20.00 СЕЂАЊЕ НА МАЕСТРА концерт посвећен Јовану Шајновићу 25	среда 19.30 КО ТО ТАМО ПЕВА балет на музику Војислава Вокија Костића 26	четвртак 19.30 БАЛ ПОД МАСКАМА опера Ђузепе Вердија 27	петак 19.30 ПРИЧЕ ИЗ БЕЧКЕ ШУМЕ драма Елена фон Хорвата, гостује Српско народно позориште из Новог Сада 28
субота 19.30 ТРАВИЈАТА опера Ђузепе Вердија 29	недеља 19.30 ХЕНРИ ШЕСТИ драма Вилијама Шекспира 30	понедељак 19.30 КРЦКО ОРАШЧИЋ балет П. И. Чајковског 01	четвртак 19.00 КАРМЕН опера Жоржа Бизеа 02	петак 19.30 МАЈКА ХРАБРОСТ И ЊЕНА ДЕЦА драма Бертолта Брехта 03	четвртак 19.30 БАЈАДЕРА балет Лудвига Минкуса 04	петак 19.30 ПУТ У ДАМАСК драма Аугуста Стриндберга 05	субота 19.00 ТУРАНДОТ опера Ђакома Пучинија, гостује Национална румунска опера из Темишвара 06	петак 20.00 ПУЧЕНИЈУ У ЧАСТ солистички концерт Сузана Шуваковић Савић са гостима 12

СЦЕНА „РАША ПЛАОВИЋ”

субота 20.30 ХАСАНАГИНИЦА драма Љубомира Симовића 01	недеља 20.30 ЛАЖА И ПАРАЛАЖА комедија Јована Стерије Поповића 02	понедељак 20.30 МИСТЕР ДОЛАР комедија Бранислава Нушића, гостује Народно позориште Суботица 03	уторак 20.30 НА УРАНКУ опера С. Биничког у извођењу студената Факултета музичке уметности 04	среда 12.00 СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА поводом постојања и рада ПУ „Дечји дани” 05	среда 20.30 ЖЕНИДБА комедија Николаја В. Гогоља 05	четвртак 20.00 БОРИСУ ХРИСТОВУ У ЧАСТ, поводом 100 година од рођења концерт у сарадњи са Амбасадом Републике Бугарске у Београду 06	петак 20.30 СТАКЛЕНА МЕНАЖЕРИЈА драма Тенесија Вилијамса 07	субота 20.30 УСПАВАНКА ЗА ВУКА НИЧИЈЕГ Ксенија Поповић / Бојана Мијовић 08
недеља 20.30 КОВАЧИ комедија Милоша Николића 09	понедељак 20.30 МАЛИ БРАЧНИ ЗЛОЧИНИ комедија Ерика Е. Шмита 10	среда 20.30 ОГВОЖЂЕНА драма Горане Баланчевић 12	четвртак 20.30 БИЗАРНО црна комедија Жељка Хубача 13	петак 20.30 ЗЛИ ДУСИ Т. М. Ригонат, по роману Ф. М. Достојевског 14	субота 20.30 ЖЕНСКИ ОРКЕСТАР комедија Жана Ануја 15	недеља 20.30 ЗАГОНЕТНЕ ВАРИЈАЦИЈЕ драма Ерика Е. Шмита 16	понедељак 20.30 МАЛИ БРАЧНИ ЗЛОЧИНИ комедија Ерика Е. Шмита 17	уторак 20.30 ВАЖНО ЈЕ ЗВАТИ СЕ ЕРНЕСТ комедија Оскара Вајлда 18
среда 20.30 НЕСПОРАЗУМ драма Алберта Камија 19	четвртак 20.30 ЛАЖА И ПАРАЛАЖА комедија Јована Стерије Поповића 20	петак 20.30 ВЕЧЕ БАЛЕТА И МОДЕ	субота 20.30 БИЗАРНО црна комедија Жељка Хубача 22	недеља 20.30 СОЛУНЦИ ГОВОРЕ документарна драма Антонија Ђурића, гостујућа представа 23	понедељак 20.30 ИГРАЈУЋИ ЖРТВУ комедија Владимира и Олега Пресњакова 24	уторак 20.30 КЊИГА ДРУГА драма Бранислава Нушића 25	среда 20.30 ЖЕНСКИ ОРКЕСТАР комедија Жана Ануја 26	четвртак 20.30 МАЛИ БРАЧНИ ЗЛОЧИНИ комедија Ерика Е. Шмита 27
петак 20.30 ХЕДА ГАБЛЕР драма Хенрика Ибзена 28	субота 20.30 КОД ВЕЧИТЕ СЛАВИНЕ драма Момчила Настасијевића 29	недеља 20.30 ТЕСЛА ИЛИ ПРИЛАГОЂАВАЊЕ АНЂЕЛА драма Стевана Пешића 30	понедељак 20.00 МУЗИКА У ЗДРАВЉЕ хуманитарни концерт поводом Светског дана борбе против AIDS-а 01	уторак 20.30 КОД ВЕЧИТЕ СЛАВИНЕ драма Момчила Настасијевића 02	среда 20.30 ЗАГОНЕТНЕ ВАРИЈАЦИЈЕ драма Ерика Е. Шмита 03	четвртак 20.30 КЊИГА ДРУГА драма Бранислава Нушића 04		петак 20.30 ВАЖНО ЈЕ ЗВАТИ СЕ ЕРНЕСТ комедија Оскара Вајлда 05

ДОГАЂАЈИ У НОВЕМБРУ

- 01.11. ДОКТОР НУШИЋ, по комедији Бранислава Нушића, у копродукцији Народног позоришта Сомбор и Крушевачког позоришта, Велика сцена
03.11. МИСТЕР ДОЛАР, комедија Бранислава Нушића, гостује Народно позориште Суботица, Сцена „Раша Плаовић”
05.11. СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА, поводом постојања и рада ПУ „Дечји дани”, у 12 часова, Сцена „Раша Плаовић”
06.11. БОРИСУ ХРИСТОВУ У ЧАСТ, поводом 100 година од рођења, концерт у сарадњи са Амбасадом Републике Бугарске у Београду,
гост Стефан Владимиров - бас, Сцена „Раша Плаовић”
09.11. СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА, поводом обележавања Међународног дана борбе против фашизма и антисемитизма, у 12 часова, Велика сцена
12.11. БАЈАДЕРА, балет Лудвига Минкуса, гостују солисти Краљевског балета Фландрије из Антверпена, Велика сцена
14.11. РИГОЛЕТО, опера Ђузепе Вердија, гостује Лаура Алонсо Падина, Шпанија, Велика сцена
20.11. КАРМЕН, опера Жоржа Бизеа, гостују Милијана Николић и Росарио ла Спина, Велика сцена
21.11. ВЕЧЕ БАЛЕТА И МОДЕ, Сцена „Раша Плаовић”
22.11. ДАН ПОЗОРИШТА, у 12 часова, Велика сцена
22.11. ПУТ У ДАМАСК / ПРЕМИЈЕРА, драма Аугуста Стриндберга, Велика сцена
24.11. РЕТРОСПЕКТИВНА МОДНА РЕВИЈА, поводом 25 година рада Компаније „Мона”, у 20 часова, Велика сцена
25.11. СЕЂАЊЕ НА МАЕСТРА, концерт посвећен Јовану Шајновићу, у 20 часова, Велика сцена
28.11. ПРИЧЕ ИЗ БЕЧКЕ ШУМЕ, драма Елена фон Хорвата, гостује Српско народно позориште из Новог Сада, Велика сцена
01.12. МУЗИКА У ЗДРАВЉЕ, хуманитарни концерт поводом Светског дана борбе против AIDS-а, у 20 часова, Сцена „Раша Плаовић”
04.12. БАЈАДЕРА, балет Лудвига Минкуса, Бојана Жегарац први пут у улози Никкије, Велика сцена
06.12. ТУРАНДОТ, опера Ђакома Пучинија, гостује Национална румунска опера из Темишвара, у 19 часова, Велика сцена
12.12. ПУЧЕНИЈУ У ЧАСТ, солистички концерт Сузана Шуваковић Савић са гостима, у 20 часова, Велика сцена

ГОСТОВАЊА У НОВЕМБРУ

- 02.11. ЛЕТЕБИ ХОЛАНЂАНИН | Темишвар, Румунија
02.11. МАЛИ БРАЧНИ ЗЛОЧИНИ | Раброво
17.11. БИЗАРНО | Алексинац
24.11. БИЗАРНО | Шабац
25.11. ВАЖНО ЈЕ ЗВАТИ СЕ ЕРНЕСТ | Студентски град
27.11. МАЈКА ХРАБРОСТ И ЊЕНА ДЕЦА | Арад, Румунија
29.11. КЊИГА ДРУГА | Панчево

САВА ЦЕНТАР

- 09.12. ЛАБУДОВО ЈЕЗЕРО | наступају прваци Бољшој театра из Москве,
Марија Алаш у улози Одете / Одилије и Александар Волчок у улози Принца Зигфрида

Радно време благајне:
сваког дана од 11 до 15 и од 17 сати до почетка представе.
Недељом од 17 сати до почетка представе.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ЗАДРЖАВА ПРАВО ИЗМЕНЕ РЕПЕРТОАРА

Телефон благајне: 2620-946
Телефон за групне посете: 2626-566

www.narodnopolozoriste.rs ONLINE ПРОДАЈА УЛАЗНИЦА

Издавачка делатност Народног позоришта у Београду

За издавача Дејан Савић, в. д. управника | Главни уредник Позоришних новина Жељко Хубач | Заменик главног уредника Јелица Стевановић | Редакција: Микојан Безбрадица, Бранкица Кнежевић, Драган Стевовић | Сарадници: Милица Зајцев, Владимир Јовановић, Мирјана Одавић, Вања Косанић, Марија Кнежевић | Техничка редакција: арт директор и графички дизајнер Јован Тарбук, графички дизајнер Јелена Ратковић | Коришћене фотографије архива Народног позоришта, МПУС и личних архива | Припрема и дизајн Народно позориште у Београду | Народно позориште у Београду, Француска 3, 11000 Београд | Маркетинг 2622-180